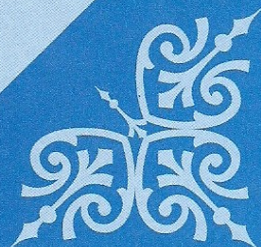

ƏKRƏM MƏMMƏDLİ

*Azərbaycan
muğamları*

Əkrəm Məmmədli

A Z Ə R B A Y C A N
M U Ğ A M L A R I

TAR ÜÇÜN

Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirinin 19 yanvar 2010 cu il tarixli
59 nömrəli əmrinə əsasən dərs vəsaiti kimi tədiq edilmisdir.

Bakı - 2010

Elmi redaktor

Ramiz Zöhrabov

Azərbaycan Respublikasının xalq artisti,
sənətşünaslıq doktoru, professor

Rəyçilər

Nazim Kazımov

Əmədar incəsənət xadimi,
pedaqoji elmlər namizədi,
professor.

Lalə Hüseynova

Sənətşünaslıq namizədi,
musiqişünas.

Adıgözəl Əliyev

Milli konservatoriyasının
baş müəllimi, musiqişünas.

Kəmalə Ələsgərli

Sənətşünaslıq namizədi
musiqişünas.

Möhlət Müslümov

Azərbaycan Respublikasının
Xalq artisti, tarzən.

Tariyel Abbasov

Azərbaycan Respublikasının
əməkdar artisti, tarzən.

Görkəmli tarzən-pedaqoq **Əkrəm Məmməd oğlu Məmmədlinin** “Azərbaycan muğamları” kitabı, klassik Azərbaycan muğamlarının öyrənilməsi və tədrisi üçün yeni bir vəsaitdir. Kitabdan müəllim və tələbələr fərdi yolla muğam təhsili almaq istəyənlər faydalana bilərlər.

2-ci nəşr
Tiraj 700. Sifariş 1019.

Daş ürəklərdə yanıb daşları sındırdı muğam,
Haqqa düşmən olanı haqqa tapındırdı muğam...

Bəxtiyar Vahabzadə,

Kitabın içindəkilər

Önsöz.....	5
Kitabda işlədilən əlavə işarələr (muğam melizmləri).....	7
Rast.....	10
Bayatı-qacar.....	45
Mahur-hindi.....	65
Orta Mahur.....	89
Zabul-segah.....	107
Xaric-seqah.....	135
Şur.....	157
Bayatı-Şiraz.....	190
Çahargah.....	215
Humayun.....	254
Şüştər.....	277
Şahnaz.....	290
Rahab.....	304
Bayatı kürd.....	314
Muğam adlarının anlamı.....	328

On söz

Görkəmli tarzən, pedaqoq Əkrəm Məmməd oğlu Məmmədli Azərbaycanın qədim diyarı olan Naxçıvan şəhərində dünyaya göz açmışdır. Bakıda təhsil almaqla gənclik illərində əmək fəaliyyətinə də bu şəhərdə-Azərbaycan Dövlət Filarmoniyasının Fikrət Əmirov adına Mahnı və Rəqs Ansamblında başlamışdır. Bir neçə il bu ansamblıda çalışdıqdan sonra, o Naxçıvan Dövlət Filarmoniyasına dəvət alaraq burada solist-tarzən, dirijor və bədii rəhbər kimi fəaliyyət göstərmişdir.

Əkrəm Məmmədli gənc tarzənlərin yetişdirilməsi üçün müəllimliklə yanaşı, tədris vəsaitlərinin yazılmasında da fəal iştirak edir. Bu baxımdan biz xüsusilə Əkrəm müəllimin tar üçün “Etüdlər”, “Qamma və arpeciolar” kimi tədris vəsaitlərinin Təbriz şəhərində “Behnamçap evi” tərəfindən 1500 nüsxədə nəfis şəkildə nəşr olunmasını önəmli bir iş kimi qiymətləndiririk. Ə.Məmmədlinin özünün dediyi kimi bu kitabların yazılmasında əsas məqsəd tar musiqi alətində çalanların texniki imkanlarının

cilalanmasına, kamilləşməsinə kömək etməkdir. Söz yox ki, bu kitablar orta və ali musiqi məktəblərində təhsil alan tələbələr üçün dəyərli və gərəkli vəsait kimi əhəmiyyət kəsb edir.

Yuxarıdakılarla yanaşı onu da qeyd etməliyik ki, Əkrəm müəllim klassik musiqi incilərimizdən olan on dörd muğamı instrumental şəkildə öz ifasında nota yazmaq kimi şərəfli bir işin öhdəsindən çox bacarıq və səriştə ilə gəlmişdir. Qeyd edək ki, muğamların ilk dəfə instrumental şəkildə nota yazılıb çap olunması 1935-ci ilə aiddir. Həmin il “Azərnəşr” tərəfindən üç dəftər ustad tarzən—pedaqoq, Azərbaycan Respublikasının əməkdar incəsənət xadimi Mansur Mansurovun ifasında nota alınmışdır. Hər bir dəftər bir muğamı özündə cəmləşdirir. “Rast” və “Zabul” muğamlarını görkəmli bəstəkar Tofiq Quliyev, “Dügah” muğamını isə tanınmış musiqi nəzəriyyəçisi və bəstəkar Zakir Bağirov nota yazmışdır.

Keçən əsrin 50-ci illərində Naxçıvan Muxtar Respublikasının əməkdar incəsənət xadimi, Azərbaycan Respublikasının xalq artisti bəstəkar-musiqişünas Nəriman Məmmədov instrumental muğamlardan “Bayatı Şiraz” və “Şur” muğamlarını (1962-ci il) Moskvada “Sovetskiy kompozitor” nəşriyyatında, Rast“ və “Şahnaz” muğamlarını (1963-cü il) “Cahargah” və “Humayun” muğamlarını (1962-ci il), “Segah-zabul” və “Rahab” muğamlarını (1965-ci il) Bakıda nəşr etdirmişdir. Xatırladaq ki, sadalanan muğamları Nəriman Məmmədov məşhur tarzən-pedaqoq, Azərbaycan Respublikasının xalq artisti Əhməd Bakıxanovun ifasında nota yazmış və müəllif bu not yazılarını tarzənin ifaçılıq

məktəbilə uyğunlaşdırmışdır. 2000-ci illərin əvvəllərində istedadlı kamança ifaçısı Bakı Musiqi Akademiyasının dosenti Arif Əsədullayev «Rast», «Şur», «Segah», «Çahargah», «Bayatı Şiraz» «Şüştər» və «Humayun» muğamlarını öz ifasında nota yazıb çap etdirmişdir.

O da diqqətəlayiqdir ki, Əkrəm Məmmədlinin haqqında söz açdığımız «Rast», «Zabul-segah», «Şur», «Çahargah», «Humayun», «Bayatı-Şiraz», «Şüştər», «Orta-mahur», «Bayatı-Qacar», «Şahnaz», «Rahab», «Bayatı-kürd», «Mahur-hindi» və «Xaric-segah» muğamlarının instrumental not yazısında həmin muğamların xarakteri və onların ifa tərzı də sadə və anlaşıqlı bir dildə açıqlanır.

Kitabda verilmiş «Əlavə işarələr haqqında izahlar» da maraqlı bir yenilikdir. Axı əvvəlki illərdə çap olunmuş not yazılarının heç birində belə izahlar qeyd olunmamışdır. Biz onu da deməliyik ki, metodiki cəhətdən əlavə işarələrin izahı şagird və tələbələr üçün lazımlı və məqsədə uyğundur.

Əvvəlki insrtumental muğam məcmuələrində muğamlar sərbəst metroritmik ölçüdə qeyd olunmadığı halda Əkrəm Məmmədlinin not yazılarında ölçülərin dəyişkənliyi göstərilir. Bəli, ölçülərin dəyişməsinin qeydə alınması metodik cəhətdən zəruridir.

Bu kitabdakı instrumental muğamların not yazısı ilk dəfə olaraq orijinal açarda, yəni metso-soprano açarında şərhini tapmışdır. Bu onu göstərir ki, məcmuə bilavasitə tar çalanlar üçün nəzərdə tutulmuşdur.

Hesab edirik ki, insrtumental muğamlar səriştəli, yüksək professional səviyyəli not yazısına malikdir.

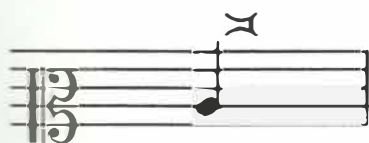
Əminəm ki, bu muğamların nəfis şəkildə işıq üzü görməsi tədris vəsaiti kimi muğamların praktiki və nəzəri baxımdan öyrənilməsi işində dəyərli vəsait olacaqdır.

Ramiz Zöhrabov,

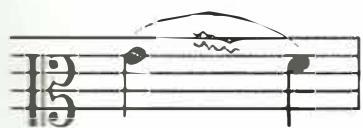
Azərbaycan Respublikasının xalq artisti,
sənətşünaslıq doktoru, professor.

Kitabda işlədilən əlavə işarələr. (muğam melizmləri)

Məlumdur ki, muğamlar iki istiqamətdə: instrumental və vokal instrumental şəkildə öyrənilir və yaxud ifa olunur. Muğamın instrumental ifasında tar musiqi alətinin xüsusi yeri var. Tar ifaçılığı özünə məxsus xüsusiyyətlərə malikdir (mizrab ştrixləri, lal barmaq, xum vermə, barmaq sürüşdürməsi və s. kimi) bunları nəzərə alaraq muğamın dolğun ifasını təmin etmək üçün bu not yazısına bir neçə işarələr əlavə edilmişdir ki, bunların şəkli və ifa qaydasının izahı aşağıda göstərilir.

1. Xum vermə: tarın çanaq hissəsini sinəyə sıxaraq qolunu az özünə tərəf çəkirsən, bu hərəkətdən sonra tərda rezonans əmələ gəlir ki, buna xum vermə deyilir.

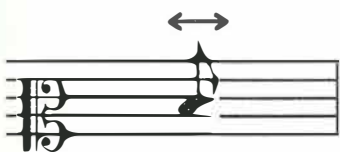
2. Tremolo ilə sürüşdürmə: İki və daha çox səslərin arasında qoyulan bu işarə tremolonun arası kəsilmədən barmağı həmin səslərə sürüşdürülərək ifa olunmasıdır.

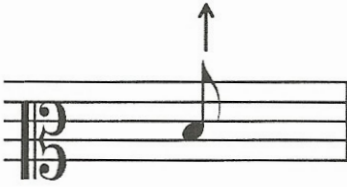
3. Qırtma: Hər hansı səsdən sonra dairə şəklində olan və bizim qırtma adlandırdığımız bu işarə gələrsə, həmin işarədən əvvəlki nota mizrab vurulduqdan sonra, barmaq ilə simi çəkərək digər barmaq qırtma yazılan səsin üzərinə qoyulur. Bu zaman qırtma işarəsi yazılan səs çox incə və sakit səslənir.

4. Barmaq sürüşdürülməsi: Hər hansı bir səsdən sonra bu işarə qoyularsa həmin səsə mizrab vurulduqdan sonra barmaq işarə istiqamətində sürüşdürülür.

5. İki tərəfli barmaq sürüşdürülməsi : Hər hansı bir səsin üstündə bu işarə qoyularsa, həmin səsə mizrab vurulduqdan sonra barmaq yuxarı və öz yerinə sürüşdürülür (özü, yuxarı-özü)

6. Simin barmaqpla yuxarı qaldırılması: Hər hansı səsin üstündə bu işarə qoyularsa, həmin səs üzərində sim barmaqpla yuxarı qaldırılır.

7. Vibrasiyaya bənzər: Hər hansı səsin üstündə bu işarə qoyularsa, həmin səsə mizrab vurularaq, cuzi vibrasiya edilir.

8. Lal barmaq: Hər hansı səsin üstündə bu işarələrdən biri qoyularsa həmin səsə mizrab vurulduqdan sonra digər barmaq ani olaraq (l yazılıbsa 0,5 ton, l bir nöqtəli yazılıbsa 1 ton, l iki nöqtəli yazılıbsa 1,5 ton, l üç nöqtəli yazılıbsa 2 ton) yuxarıdakı səsə toxundurulur

9. Birinci kök simin yanındakı ağ simin işarəsi.

Rast muğamı haqqında

«Rast» muğamı dinləyicidə mərdlik, gümrahlıq kimi ülvü hisslər aşılamaqla müdriklik duyğusu yaradır.

Bu muğam tara məxsus incə ştrixlərlə, aramlılıqla, təmkinlə, dolğun mizrablarla ifa edilməlidir.

«Rast» muğamı «Bərdaşt¹», «Mayeyi–Rast», «Üşşaq», «Hüseyni», «Vilayəti», «Şikəsteyi–fars», «Xocəstə», «Əraq», «Pəncigah», «Rak», «Qərai», «Rasta ayaq» şöbələrindən ibarətdir. Yuxarıda adları çəkilən şöbələrdən əlavə xanəndə və sazəndələr tərəfindən «Rast» ın tərkibində ifa olunan, əslində isə «Şahnaz» muğamına aid «Dilkəş» və «Kürdü» şöbələrində kitabda yazılmışdır.

«Rast» muğamı ifa edilərkən tarın birinci kök simi və onun yanındakı ağ sim «re», ikinci kök sim isə «sol» köklənir.

Aşağıdakı not yazısında birinci kök sim və onun yanındakı ağ simin yazılışı və səslənməsi verilmişdir:

1. Anlamı kitabın arxasında yazılmışdır

Rast

Berdaşt ♩ = 58

The musical score for 'Rast' is written in 13/15 time, with a key signature of one sharp (F#). The tempo is marked as ♩ = 58. The score consists of a single melodic line with various rhythmic patterns and fingerings. The notation includes eighth, sixteenth, and thirty-second notes, as well as rests and slurs. Fingerings are indicated by numbers 1, 2, and 3, and breath marks (V) are placed above certain notes. The score is divided into several measures, with some measures containing multiple notes beamed together. The overall structure is a continuous melodic phrase.

Bayatı –qacar muğamı haqqında

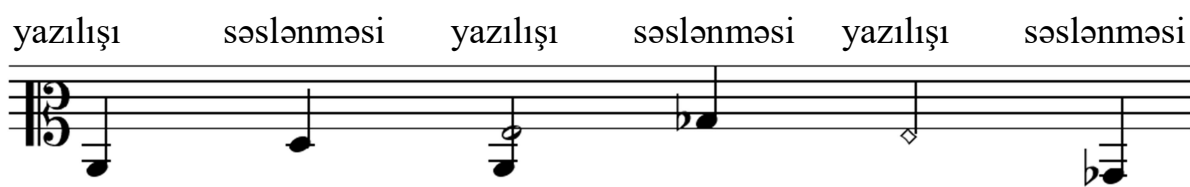
«Bayatı -qacar» muğamı dinləyicidə dalğınlıq, qəm–qüssə, kədər hissləri oyadır.

Bu muğamın ifasında kök simin sarı sim ilə qarışığından istifadə edərkən yüksək rezonansa və dolğun mizrablara xüsusi diqqət yetirmək lazımdır.

«Bayatı-qacar» muğamı «Bərdaşt», «Mayeyi-bayatı-qacar», «Hüseyni», «Şikəsteyi–fars», «Zil-bayatı-qacar», «Zəmin-xarə», «Dügah», «Mavərənnəhr», «Şah xətai», «Bayatı-qacara ayaq» şöbələrindən ibarətdir.

«Bayatı-qacar» muğamı ifa edilərkən tarın birinci kök simi «fa» yanındakı ağ sim «si-bemol», ikinci kök isə «si bemol» köklənir.

Aşağıdakı not yazısında birinci kök sim və onun yanındakı ağ simin, həmçinin ikinci kök simin yazılışı və səslənməsi verilmişdir:

Bayatı qacar

Bərdaşt ♩ = 60

This page contains ten staves of musical notation for a guitar exercise in B-flat major. The notation includes various rhythmic patterns, fingerings, and articulations:

- Staff 1:** 2/4 time. Starts with a triplet of eighth notes (fingering 1, 2, 3), followed by a five-note eighth-note pattern (fingering 1, 2, 3, 4, 5), and then three six-note eighth-note patterns (fingering 1, 2, 3, 4, 5, 6).
- Staff 2:** 4/4 time. Features a sequence of eighth notes with fingerings 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 339, 340, 341, 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 349, 350, 351, 352, 353, 354, 355, 356, 357, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 383, 384, 385, 386, 387, 388, 389, 390, 391, 392, 393, 394, 395, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 402, 403, 404, 405, 406, 407, 408, 409, 410, 411, 412, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 429, 430, 431, 432, 433, 434, 435, 436, 437, 438, 439, 440, 441, 442, 443, 444, 445, 446, 447, 448, 449, 450, 451, 452, 453, 454, 455, 456, 457, 458, 459, 460, 461, 462, 463, 464, 465, 466, 467, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474, 475, 476, 477, 478, 479, 480, 481, 482, 483, 484, 485, 486, 487, 488, 489, 490, 491, 492, 493, 494, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 501, 502, 503, 504, 505, 506, 507, 508, 509, 510, 511, 512, 513, 514, 515, 516, 517, 518, 519, 520, 521, 522, 523, 524, 525, 526, 527, 528, 529, 530, 531, 532, 533, 534, 535, 536, 537, 538, 539, 540, 541, 542, 543, 544, 545, 546, 547, 548, 549, 550, 551, 552, 553, 554, 555, 556, 557, 558, 559, 560, 561, 562, 563, 564, 565, 566, 567, 568, 569, 570, 571, 572, 573, 574, 575, 576, 577, 578, 579, 580, 581, 582, 583, 584, 585, 586, 587, 588, 589, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 616, 617, 618, 619, 620, 621, 622, 623, 624, 625, 626, 627, 628, 629, 630, 631, 632, 633, 634, 635, 636, 637, 638, 639, 640, 641, 642, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 650, 651, 652, 653, 654, 655, 656, 657, 658, 659, 660, 661, 662, 663, 664, 665, 666, 667, 668, 669, 670, 671, 672, 673, 674, 675, 676, 677, 678, 679, 680, 681, 682, 683, 684, 685, 686, 687, 688, 689, 690, 691, 692, 693, 694, 695, 696, 697, 698, 699, 700, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, 709, 710, 711, 712, 713, 714, 715, 716, 717, 718, 719, 720, 721, 722, 723, 724, 725, 726, 727, 728, 729, 730, 731, 732, 733, 734, 735, 736, 737, 738, 739, 740, 741, 742, 743, 744, 745, 746, 747, 748, 749, 750, 751, 752, 753, 754, 755, 756, 757, 758, 759, 760, 761, 762, 763, 764, 765, 766, 767, 768, 769, 770, 771, 772, 773, 774, 775, 776, 777, 778, 779, 780, 781, 782, 783, 784, 785, 786, 787, 788, 789, 790, 791, 792, 793, 794, 795, 796, 797, 798, 799, 800, 801, 8

Mahur-hindi muğamı haqqında

«Mahur-hindi» muğamının təsiri eynilə rast muğamı kimidir.

«Mahur-hindi» muğamının ifasında dalğalı səslənməyə, dolğun mizrablara diqqət vermər lazımdır.

«Mahur-hindi» muğami “Bərdaşt”, “Mayeyi-Mahur”, “Üşşaq”, “Hüseyni”, “Vilayəti”, “Şikəsteyi-fars”, “Əraq”, “Qərai”, “Mahura ayaq” şöbələrindən ibarətdir.

«Mahur-hindi» muğamı ifa edilərkən tarın birinci kök simi və onun yanındakı ağ sim adi «do», ikinci kök sim isə adi «sol» köklənir.

Mahur - hindi

Bərdaşt ♩ = 58

The musical score is written in 2/4 time and consists of eight staves. The notation includes various melodic lines with triplets, sixths, and ornaments. The first staff begins with a treble clef and a key signature of one flat. The tempo is marked as Bərdaşt with a quarter note equal to 58 beats per minute. The score includes several measures with triplets (indicated by a '3' under a bracket) and sixths (indicated by a '6' under a bracket). There are also measures with ornaments (indicated by a wavy line above a note) and a measure with an upward arrow above a note. The score ends with a double bar line.

Orta Mahur muğamı haqqında

«Orta Mahur» muğamın təsiri demək olar ki, «Rast» muğamı ilə eynidir. Dinləyicidə mərdlik, gümrahlıq, coşqunluq, mübarizlik kimi hisslər təlqin edir.

Bu muğamın ifası olduqca təntənəli, cazibədar və inkişaf edən tempdə olmalıdır.

«Orta Mahur» muğamı «Bərdaşt», «Mayeyi Mahur», «Üşşaq», «Hüseyni», «Vilayəti», «Şikəsteyi-fars», «Mübərriqə», «Əşiran» və «Orta Mahura ayaq» şöbələrindən ibarətdir.

«Orta Mahur»u ifa edərkən tarın birinci kök simi və onun yanındakı ağ sim «fa» həmçinin ikinci kök sim də «fa» köklənir.

Aşağıdakı not yazısında birinci kök sim və onun yanındakı ağ simin, həmçinin ikinci kök simin yazılışı və səslənməsi verilmişdir:

Orta mahur

Berdaşt ♩ = 52

The musical score for 'Orta mahur' in 'Berdaşt' mode is written in 5/8 time with a tempo of 52 beats per minute. The key signature has one flat (B-flat). The score is composed of 10 staves of music. The notation includes various rhythmic values, with some measures containing triplets (marked '3') and sextuplets (marked '6'). The piece is marked with 'p' (piano) and 'V' (accents) throughout. The first staff begins with a treble clef and a key signature of one flat, followed by a 5/8 time signature. The subsequent staves continue the melody, with some measures featuring a double bar line and a repeat sign. The final staff ends with a double bar line and a repeat sign.

Zabul-segah muğamı haqqında

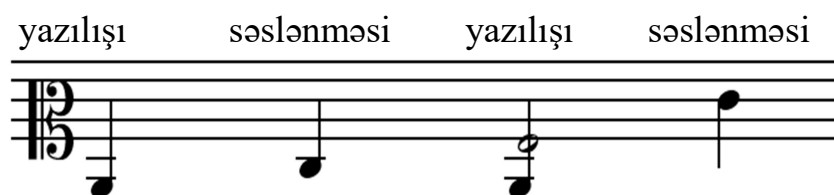
«Zabul –Segah» muğamı lirik və incə xallara malik olmaqla dinləyicidə sevgi, məhəbbət, hicran, ayrılıq hissləri yaradır, onu düşünməyə, xəyala dalmağa təhrik edir.

Bu muğamın ifasında olduqca lirik, incə mizrablara fikir verilməli, dolğun lal barmaqlardan istifadə olunmalıdır.

«Zabul –Segah» muğamı «Bərdaşt», «Mayeyi –Zabul», «Manəndi –Müxalif» (mayedə), «Segah», «Zil Zabul», «Manəndi–Hasar» (zildə), «Segaha ayaq» şöbələrindən ibarətdir.

«Zabul -Segah» muğamı ifa edilərkən tarın birinci kök simi və onun yanındakı ağ sim «mi», ikinci kök sim isə «sol» köklənir.

Aşağıdakı not yazısında birinci kök simin və onun yanındakı ağ simin yazılışı və səslənməsi verilmişdir:

Zabul Segah

Bərdaşt ♩ = 60

The musical score for "Zabul Segah" is written in 12/4 time, indicated by the 12/4 time signature at the beginning of each staff. The tempo is marked as "Bərdaşt" with a quarter note equal to 60 beats per minute (♩ = 60). The score consists of nine staves of music, each containing various musical notations including notes, rests, and fingerings. The notation includes many accidentals (sharps, flats, and naturals) and is heavily ornamented with trills and grace notes. Fingerings are indicated by numbers 1, 2, and 3 above the notes. Slurs are used to group notes, and some notes are marked with "Vib" (vibrato). The score is written in a system of nine staves, with the first staff starting with a key signature of one flat (B-flat) and a time signature of 12/4. The notation is complex, with many notes and rests, and is heavily ornamented with trills and grace notes. The score is written in a system of nine staves, with the first staff starting with a key signature of one flat (B-flat) and a time signature of 12/4.

Xaric-segah muğamı haqqında

«Xaric-segah» muğamı dinləyicidə sevgi, məhəbbət hissləri oyadır. Muğamın ifasında incə, zərif mizrablarla yanaşı, dolğun lal barmaqlara, dalğavari saslənməyə diqqət yetirmək lazımdır.

«Xaric-segah» muğamı ifa edilərkən tarın birinci kök simi və onun yanındakı ağ sim «si», ikinci kök sim isə adi «sol», köklənir

Xaric segah

Bərdaşt ♩ = 60

The musical score for "Xaric segah" consists of nine staves of music. The key signature is one sharp (F#). The time signatures vary across the staves: 4/4, 3/4, 4/4, 4/4, 3/4, 3/4, 4/4, 4/4, and 2/4. The notation includes various rhythmic values, including eighth and sixteenth notes, and rests. Fingerings are indicated by numbers 1-5 above notes. Dynamic markings include accents (>) and slurs. The score is written for a single melodic line, likely for a stringed instrument like a sazes or a flute.

Şur muğamı haqqında

«Şur» muğamı dinləyicidə şən əhval –ruhiyyə yaradır, onu şura gətirir, xəyala daldırır, düşünməyə vadar edir, insanda müxtəlif dərin hisslər oyadır.

Bu muğamı ifa edərkən dolğun üst mizrab və üst–alt mizrablarla, təmkinlə çalmağa diqqət yetirmək lazımdır.

«Şur» muğamı «Bərdaşt», «Mayeyi-şur», «Şur–şahnaz», «Bayatı–türk», «Şikəsteyi-fars», «Əşiran», «Simayi-şəms», «Hicaz», «Sarənc», «Nişibi-fəraz», «Şura ayaq» şöbələrindən ibarətdir.

«Şur» muğamı ifa edilərkən tarın birinci kök simi və onun yanındakı ağ sim adi «do», ikinci kök sim isə adi «sol» köklənir.

Şur

Bərdaşt ♩ = 60

The musical score for 'Şur' consists of nine staves of music. The first staff is in 4/4 time and features a series of notes with fingerings (2, 1, 1, 2) and a triplet of eighth notes. The second staff is in 3/4 time and features a series of notes with fingerings (1, 1, 1, 1) and a triplet of eighth notes. The third staff is in 3/4 time and features a series of notes with fingerings (1, 1, 1, 1) and a triplet of eighth notes. The fourth staff is in 3/4 time and features a series of notes with fingerings (1, 1, 1, 1) and a triplet of eighth notes. The fifth staff is in 4/4 time and features a series of notes with fingerings (1, 1, 1, 1) and a triplet of eighth notes. The sixth staff is in 4/4 time and features a series of notes with fingerings (1, 1, 1, 1) and a triplet of eighth notes. The seventh staff is in 4/4 time and features a series of notes with fingerings (1, 1, 1, 1) and a triplet of eighth notes. The eighth staff is in 3/4 time and features a series of notes with fingerings (1, 1, 1, 1) and a triplet of eighth notes. The ninth staff is in 4/4 time and features a series of notes with fingerings (1, 1, 1, 1) and a triplet of eighth notes.

Bayatı-şiraz muğamı haqqında

«Bayatı-şiraz» muğamı dinləyicidə həyəcan, ehtiras, bir qədər də qəmginlik hissləri yaratmaqla bərabər, onu düşündürür, xəyala dalmağa sövq edir.

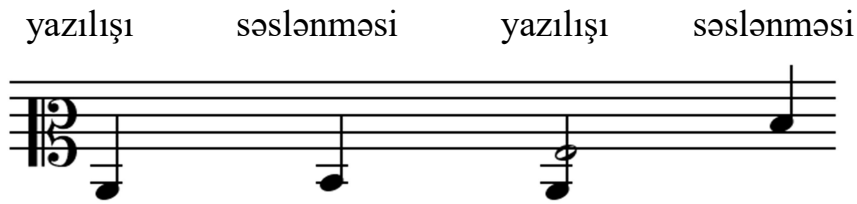
«Bayatı-şiraz»ın ifasında təntənə ilə yanaşı, mülayimlik, həzin və yumşaq ifaya diqqət yetirmək lazımdır.

Dolğun üst mizrablarla yanaşı incə alt mizrablardan istifadə edilməlidir.

«Bayatı-şiraz» muğamı «Bərdaşt», «Mayeyi bayatı-şiraz», «Nişibi-fəraz», «Bayatı-İsfahan», «Zil Bayatı-şiraz», «Xavəran», «Üzzal», «Dilrüba», «Bayatı-şiraza ayaq» şöbələrindən ibarətdir.

«Bayatı -şiraz» muğamı ifa edilərkən tarın birinci kök simi və onun yanındakı ağ sim «re», ikinci kök sim isə «sol» köklənir.

Aşağıdakı not yazısında birinci kök sim və onun yanındakı ağ simin yazılışı verilmişdir:

Bayatı Şiraz

Bərdaşt ♩ = 60

The musical score for Bayatı Şiraz is written in Bərdaşt mode, 4/4 time, with a tempo of ♩ = 60. The score consists of nine staves of music. The first staff begins with a key signature of one flat (B-flat) and a 4/4 time signature. The music features a variety of rhythmic patterns, including eighth and sixteenth notes, and is marked with fingerings (3, 6, 6, 6) and slurs. The second staff continues the melody with slurs and a fermata. The third staff introduces a 3/4 time signature and features triplets (3) and a quintuplet (5). The fourth staff returns to 4/4 time and includes a sextuplet (6). The fifth staff features a triplet (3) and a slur. The sixth staff includes a triplet (3), a slur, and a fermata. The seventh staff features a triplet (3), a slur, and a fermata. The eighth staff includes a triplet (3), a slur, and a fermata. The ninth staff features a triplet (3), a slur, and a fermata. The score is marked with various ornaments, including trills and grace notes, and includes a double bar line at the end of the piece.

Çahargah muğamı haqqında

«Çahargah» muğamı dinləyicidə həyəcan, ehtiras və mübarizlik hissi oyadır.

Bu muğamın ifasında cəld və qüvvətli üst, üst-alt mizrablardan istifadə edilməklə yanaşı, «Bəstə-nigar» şöbəsində isə olduqca həzin incə mizrablardan istifadə edilir.

«Çahargah» muğamı «Bərdaşt», «Mayeyi-çahargah», «Bəstə-nigar», «Hisar», «Müalif», «Qərrə», «Müxalif», «Mənsuriyyə», «Üzzal», «Çahargaha ayaq» (Məğlub ayağı) şöbələrindən ibarətdir.

«Çahargah» muğamı ifa edilərkən tarın birinci kök simi və onun yanındakı ağ sim adi «do», ikinci kök simi isə adi «sol» köklənir.

Çahargah

Berdaşt ♩ = 60

The musical score for Çahargah is written in 4/4 time with a tempo of 60 beats per minute. It consists of nine staves of music. The notation includes various rhythmic patterns, fingerings (1, 2, 3), and articulation marks (accents, slurs). The key signature is one flat (B-flat). The score is written in a system of nine staves, each containing a single melodic line. The first staff begins with a treble clef and a key signature of one flat. The tempo is indicated as 60 beats per minute. The score includes various rhythmic patterns, including eighth and sixteenth notes, and rests. Fingerings are indicated by numbers 1, 2, and 3 above the notes. Articulation marks, including accents and slurs, are used throughout the piece. The score is written in a system of nine staves, each containing a single melodic line. The first staff begins with a treble clef and a key signature of one flat. The tempo is indicated as 60 beats per minute. The score includes various rhythmic patterns, including eighth and sixteenth notes, and rests. Fingerings are indicated by numbers 1, 2, and 3 above the notes. Articulation marks, including accents and slurs, are used throughout the piece.

Humayun muğamı haqqında

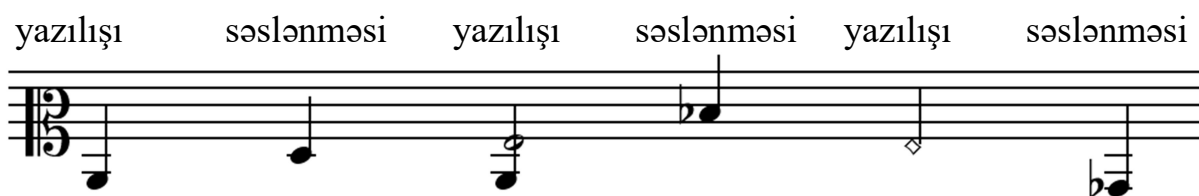
«Humayun» muğamı dinləyicidə qəm–qüssə, dərin kədər hissi oyadır.

Bu muğam həzin, mülayim şəkildə ifa olunur.

«Humayun» muğamı, «Bərdaşt», «Humayun», «Feili», «Tərki», «Üzzal», «Kiçik məsnəvi», «Humayuna ayaq» şöbələrindən ibarətdir.

«Humayun» muğamı ifa edilərkən tarın birinci kök simi «fa» yanındakı ağ sim «re-bemol», ikinci kök sim isə «si –bemol» köklənir.

Aşağıdakı not yazısında birinci kök simin və onun yanındakı ağ simin, həmçinin ikinci kök simin yazılışı və səslənməsi verilmişdir.

Humayun

Bərdaşt ♩ = 60

The musical score for "Humayun" is written in 3/4 time with a tempo of 60 beats per minute. The key signature has one flat (B-flat). The score consists of nine staves of music. The notation includes various note values (quarter, eighth, and sixteenth notes), rests, and fingerings (1, 2, 3, 5). There are also dynamic markings such as accents (>) and slurs. The score is divided into measures by vertical bar lines, and some measures contain multiple notes beamed together. The overall structure is a single melodic line.

Şüştər muğamı haqqında

«Şüştər» dinləyicidə kədər, qəm hissləri oyatmaqla bərabər onu keçən günlər haqqında düşünməyə, xəyala dalmağa vadar edir.

Bu muğamın ifasında parlaq vurğulu, güclü mizrablardan istifadə edilməklə dalğalı səslənməyə, həzin axıcılığa diqqət yetirmək vacibdir.

«Şüştər» muğamı «Əmiri», «Şüştər», «Feili», «Tərkib», «Şüştərə ayaq» şöbələrindən ibarətdir.

«Şüştər» muğamı ifa edilərkən tarın birinci kök simi və onun yanındakı ağ simi adi «do», ikinci kök sim isə adi «sol» köklənir.

Şuştər

Əmiri ♩ = 60

The main musical score for Şuştər consists of 8 staves of music. The key signature is one flat (B-flat), and the time signature is 2/4. The tempo is marked as Əmiri ♩ = 60. The notation includes various fingerings (1, 2, 3, 4, 5, 6), ornaments (V), and slurs. The first staff begins with a 4-measure phrase, followed by a 6-measure phrase, and then a 5-measure phrase. The second staff continues with a 3-measure phrase, followed by two 6-measure phrases. The third staff starts with a 2-measure phrase, followed by a 1-measure phrase, and then a 0-measure phrase. The fourth staff begins with a 1-measure phrase, followed by a 6-measure phrase, and then a 6-measure phrase. The fifth staff starts with a 1-measure phrase, followed by a 6-measure phrase, and then a 6-measure phrase. The sixth staff begins with a 1-measure phrase, followed by a 3-measure phrase, and then a 3-measure phrase. The seventh staff starts with a 3-measure phrase, followed by a 6-measure phrase, and then a 6-measure phrase. The eighth staff begins with a 3-measure phrase, followed by a 6-measure phrase, and then a 6-measure phrase.

Şuştər

The additional musical notation for Şuştər consists of 1 staff of music. The key signature is one flat (B-flat), and the time signature is 2/4. The notation includes various fingerings (1, 2, 3, 4, 5, 6), ornaments (V), and slurs. The staff begins with a 4-measure phrase, followed by a 6-measure phrase, and then a 3-measure phrase.

Şahnaz muğamı haqqında

«Şahnaz» muğamı dinləyicidə mülayim, lirik hisslər oyatmaqla, onu düşündürür.

Bu muğamın ifasında zil, uca səslərə, alt-üst dinamik mizrablara geniş yer verilir. «Dilkəş» şöbəsinin ifasında həzinliyə, lirik çalarlara xüsusi diqqət yetirmək lazımdır.

«Şahnaz»muğamı«Şahnaz»,«Dilkəş»,«Zil-şahnaz»(Şətti-şahnaz) şöbələrindən ibarətdir.

«Şahnaz» muğamı ifa edilərkən tarın birinci kök simi və onun yanındakı ağ sim adi «do», ikinci kök sim isə adi «sol» köklənir.

Şahnaz

Şahinaz

The musical score for "Şahinaz" is written for piano. It begins with a tempo marking of ♩ = 60. The key signature has two flats (B-flat and E-flat), and the time signature is 4/4. The score consists of ten staves of music. The first staff includes a piano introduction with a 3-measure rest. The main melody is characterized by a series of eighth and sixteenth notes, often beamed together. Fingerings are indicated by numbers 1, 2, and 3. Trills are marked with "tr". The score includes various musical notations such as notes, rests, and fingerings.

Rahab muğamı haqqında

«Rahab» muğamı dinləyicidə sevgi, məhəbbət hissləri oyadır, sevən aşiqi mərdanə, mübariz olmağa çağırır.

Bu muğamın ifasında güclü mizrablarla təntənəli çalmağa fikir verməklə dalğalı səslənməyə xüsusi diqqət yetirmək gərəkdir.

«Rahab» muğamı «Bərdaşt» («Əmiri» ilə başlanır), «Rahab», «Şikəsteyi-fars», «Əraq», «Qərai», «Məsihi» və «Rahaba ayaq» şöbələrindən ibarətdir.

«Rahab» muğamı ifa edilərkən tarın birinci kök simi və onun yanındakı ağ sim adi «do», ikinci kök sim adi «sol» köklənir.

Rahab

Bərdaşt (əmiri) ♩ = 60

The musical score for 'Rahab' is composed of 12 staves. Each staff is written in a 12-line format, with a treble clef on the top line and a bass clef on the bottom line. The key signature is one flat (B-flat). The tempo is marked as ♩ = 60. The score includes various musical notations such as notes, rests, slurs, and fingerings. The first staff starts with a 4/4 time signature and a key signature of one flat. The second staff changes to 3/4. The third staff changes to 2/4. The fourth staff changes to 3/4. The fifth staff changes to 2/4. The sixth staff changes to 3/4. The seventh staff changes to 2/4. The eighth staff changes to 3/4. The ninth staff changes to 2/4. The tenth staff changes to 3/4. The eleventh staff changes to 2/4. The twelfth staff changes to 3/4. The score includes various musical notations such as notes, rests, slurs, and fingerings.

Bayatı-kürd haqqında

Dinləyicidə qəm, qüssə, pərişanlıq hissi oyadır.

«Bayatı-kürd» muğamı «Bayatı –kürd», «Bayatı -əcəm» şöbələrindən ibarətdir.

«Bayatı-kürd» muğamı ifa edilərkən tarın birinci kök simi və onun yanındakı ağ sim «re», ikinci kök sim isə «lya» köklənir.

Aşağıdakı not yazısında bu simlərin yazılışı və səslənməsi verilmişdir.

Bayatı-kürd

♩ = 60

The musical score for Bayatı-kürd is written in 3/4 time with a tempo of 60 beats per minute. It consists of nine staves of music. The key signature has one flat (B-flat). The notation includes various musical symbols such as notes, rests, accidentals, and fingerings. Performance instructions like 'p' (piano), 'v' (accents), and 'l' (legato) are used throughout. Rhythmic groupings are indicated by brackets with numbers 3 and 6. The score is a single melodic line.